

Notitie MIRT-verkenning Venlo

Advies voor een vliegende start van de MIRT-verkenning

datum
16 januari 2017

ons kenmerk

auteur
Hein van Middelaar
Karsten Schipperheijn

Definitief

Versie
1.0

1	Inleiding	3
2	Aanpak en uitgangspunten	3
2.1	Aanpak	3
2.2	Uitgangspunten en afbakening	4
2.3	Uitkomst gesprekken	5
3	MIRT-verkenning – proces	6
3.1	MIRT-spelregels	6
3.2	Handreiking MIRT-verkenning	7
3.3	HWBP-verkenning	8
3.4	Stappenplan MIRT-verkenning	8
3.5	Aanbevelingen	9
4	Organisatie	11
4.1	Analyse	11
4.2	Aanbevelingen	12
5	Participatie en communicatie	16
5.1	Analyse	16
5.2	Aanbevelingen	17
6	Actieplan transitieperiode	19
6.1	Actieplan	19

Bijlagen:

1. Informatieprofiel Startbeslissing
2. Informatieprofiel Voorkeursbeslissing
3. Vergelijking MIRT-verkenning en HWBP-verkenning
4. MIRT-verkenning – toelichting stappenplan

1 Inleiding

In het BO-MIRT van 12 oktober jl. is besloten het koploperproject Maas-Venlo (hotspot 4/5) de status van MIRT-verkenning toe te kennen. Dat betekent dat de gemeente Venlo, als trekker van de verkenning, de komende twee jaar moet gaan toewerken naar een gedragen voorkeursbeslissing voor deze opgave. P2 is gevraagd om de gemeente te helpen met het inrichten van het proces van de MIRT-verkenning om zo een vliegende start mogelijk te maken.

Resultaat

Voorliggende notitie geeft op hoofdlijnen inzicht in het proces van de MIRT-verkenning en welke projectorganisatie er nodig is om deze verkenning adequaat te kunnen uitvoeren. Verder gaat de notitie in op het participatieproces gericht op draagvlak behouden en vergroten. Per onderdeel analyseren we wat nodig is voor een verkenning en geven we aanbevelingen vanuit Venlo's perspectief. In het actieplan voor de transitieperiode geven we aan wat de komende maanden kan worden uitgevoerd om de verkenning te richten en in te richten. Dit actieplan faciliteert de vliegende start van de MIRT-verkenning voor de gemeente Venlo.

Tenslotte

De gemeente Venlo heeft een potentieel icoon-project in handen, maar moet dit nog wel samen met de partners verzilveren. Hierbij is het van belang ook de gemeenteraad goed mee te nemen in het waarom van het project, de kansen die het voor Venlo biedt en de inspanning die nodig is om de ambities te realiseren. Deze MIRT-verkenning is een omvangrijke opgave. Daarbij hoort een professionele organisatie die qua bemensing en omvang ook draagvlak heeft bij het college van B&W en de gemeenteraad. Tenslotte: De notitie leest vanwege de vele aanbevelingen en verwijzingen mogelijk als een afvinklijst, maar dat is geenzins de bedoeling. Projecten zijn bovenal mensenwerk en dat geldt zeker voor een MIRT-verkenning.

2 Aanpak en uitgangspunten

2.1 Aanpak

Als eerste stap is een kennisdossier samengesteld met alle relevante stukken die in de afgelopen periode zijn geproduceerd en die raakvlakken hebben met de opgave. In een deskstudie, aangevuld met gesprekken met de opdrachtgever Michiel van der Hagen en procesmanager Raymon Blondel, is snel inzicht verworven in de achtergrond van de koploper Maas-Venlo en de opgave in de MIRT-verkenning.

Vervolgens zijn er vijf interviews afgenomen bij belangrijke stakeholders in de MIRT-verkenning en is een reviewteam samengesteld. Dit reviewteam is samengesteld uit mensen met kennis en ervaring in Ruimte voor de Rivier- (RvdR) en HWBP¹-opgaven; van verkenning tot en met de uitvoering. Het kennisdossier is beschikbaar gesteld aan het reviewteam. Het reviewteam heeft ons in een reviewsessie geadviseerd over de aandachtspunten, kansen en risico's. Deze zijn verwerkt in de notitie.

¹ Hoog Water Beschermingsprogramma

Interviews	
Vincent van de Werff	Afdelingsmanager Ministerie I&M, lid stuurgroep Venlo
Marieke Hofstra	Senior-Beleidsmedewerker rivierverruiming Maas Ministerie I&M
Koos Beurskens	Programmamanager Deltaprogramma Maas
Diederik Timmer	Programmamanager Waterschap Peel en Maasvallei
Hans de Jongh	Programmanager Maasvallei, Provincie Limburg
Hans Leushuis	Adviseur Netwerkontwikkeling en Visie (NOV), RWS Zuid-Nederland

Reviewteam	
Erin Hoogenboom	RWS Riviertakmanager/Ruimte voor de Rivier projecten. Onder meer Ruimte voor de Waal, Nijmegen en RvdR IJsseldelta
Nicoline Krijt	Krijt Advies, bestuurskundige planologisch jurist Onder meer: Ruimte voor de Waal, Nijmegen, RvdR IJsseldelta
Maartje Thijssen	Omgevingsmanager, MGA-deskundige, Verbindend Onderhandelaar. Onder meer: Overdiepe polder (WS Brabantse Delta), RWS HWBP-2, Lid review-team omgevingsmanagement nHWBP (Hoog Water Beschermings Programma)

2.2 Uitgangspunten en afbakening

Als uitgangspunt voor de deskstudie en het reviewteam is een kennisdossier samengesteld. Daarin is de onderstaande informatie opgenomen:

- Brief van de minister aan de Tweede Kamer met uitkomsten van de Bestuurlijke Overleggen MIRT (vergaderjaar 2016-2017_34550A);
- Beslisdocument MIRT-verkenning Koploper Maas-Venlo (agendadocument BO-MIRT - 12 okt 2016 en latere versies t.b.v. de stuurgroep Venlo van 22 december 2016 (opgesteld door Raymon Blondel);
- Intentieverklaring 'Koploperproject Maas-Venlo', d.d. 7 okt 2015;
- MIRT-onderzoek Maas Venlo 'Bouwen met Maaswater', inclusief bijlagen;
- Diverse brochures opgesteld in het kader van de dijkversterkingen in Noord en Midden Limburg, het koploperproject Maas-Venlo, etc;
- Koploperproject Maas Venlo, 'Notitie Kansrijke Perspectieven', Lieveense CSO, BVR;
- Plan van aanpak Communicatie Koploperproject Maas Fase 1;
- Handreiking MIRT-verkenning, Rijkswaterstaat, december 2010 – definitief;
- Spelregels van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT), Ministerie van Infrastructuur en Milieu – 15 november 2016
- HWBP, Handreiking verkenning, versie 1, februari 2014 – definitief
- Programmaplan versnelling HWBP-dijkversterkingsprogramma WPM, 13-04-2016, versie t.b.v. dagelijks bestuur;
- Notitie 'Governance verkenningfase Venlo', d.d. 16 december 2016;
- Startdocument MIRT-verkenning Varik-Heesselt;
- Plan van aanpak Rivierverruiming en dijkversterking Varik-Heesselt, 19 augustus 2016.

Governance en rolverdeling

In het MIRT-1 besluit van 12 oktober 2016 is vastgesteld dat partijen nog een aantal zaken dienen uit te werken. Deze hebben betrekking op de governance van de verkenning en de rolverdeling ten aanzien van de inhoud (scope), financiën, risico's en het omgevings-

management. Wanneer er tussen partijen overeenstemming is over de bovenstaande voorwaarden kan een formeel MIRT-1 besluit worden genomen. Dit vraagstuk is in een werkgroep onder leiding van het waterschap en gemeente opgepakt, resulterend in de notitie 'Governance verkenning Venlo'. Deze notitie is ter besluitvorming in de stuurgroep Venlo van 22 december 2016 geagendeerd. Bovenstaande opgave is geen onderdeel van onze opdracht. Uiteraard hebben we binnen gemeente Venlo wel afgestemd over de bevindingen van de werkgroep.

2.3 Uitkomst gesprekken

Uit de gevoerde gesprekken is een aantal algemene inzichten, meningen en aanbevelingen meegegeven die van belang zijn voor de start en inrichting van de verkenning.

Gemeente Venlo heeft goud in handen

Vanwege de integrale benadering van koploper Maas-Venlo, waarin waterveiligheid (rivierverruiming, dijkverlegging) gekoppeld is aan doelen op gebied van economie, recreatie, stedelijke ontwikkeling, is het project in het selectieproces gehonoreerd voor de MIRT-verkenningfase. Men ziet het project als een showcase van nationale en internationale allure naar voorbeeld van Ruimte voor de Rivier project 'Ruimte voor de Waal' – Nijmegen.

Integrale benadering noodzakelijk

Een integrale benadering is van groot belang in de verkenning vanwege de samenhang tussen de verschillende opgaven. Beschouw daarom in de verkenning, in één gebiedsproces de ontwikkeling van de Barge-terminal | Groot Boller | Océ | dijkverbetering Blerick | dijkverlegging (systeem-opgave) Venlo-Velden | rivierverruiming (nevengemaal) en de ruimtelijke opgaven (verplaatsing jachthaven, ontsluiting gebied, ontwikkeling van functies als landbouw, natuur, landschap en recreatie, etc).

Kritische blik: van showcase naar mainstream

De projecten die binnen de 100 miljoen van het Rijk zijn gehonoreerd moeten laten zien dat in waterveiligheidsopgaven, rivierverruiming en het koppelen aan andere doelen (economie, stedelijke ontwikkeling, recreatie, etc.) van toegevoegde waarde is. De verwachtingen voor Venlo zijn daarin hoog gespannen; hier kan men laten zien dat het koppelen van waterveiligheidsopgaven in het kader van het HWBP aan rivierverruiming en andere doelen mainstream kan worden.

Bouwen aan vertrouwen

Met deze MIRT-verkenning kan een belangrijke stap gezet worden naar een regionale samenwerking die meerdere beleidsdoelen dient. Daartoe moet het onderling vertrouwen verder worden uitgebouwd met respect voor elkaars belangen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

Forse opgave vergt gedegen organisatie

Een MIRT-verkenning van een integraal complex project, zoals in Venlo, vereist een gebalanceerde en professionele projectorganisatie. Het is nuttig om hierbij het IPM-model te omarmen, dat in integrale gebiedsopgaven de afgelopen tien jaar dikwijls succesvol is ingezet. Deze werkwijze wordt (h)erkend door samenwerkende partners, zoals waterschappen, RWS en I&M. Daarnaast is bestuurlijke en ambtelijke verankering een essentieel aandachtspunt.

Balans tussen zelf doen en uitbesteden

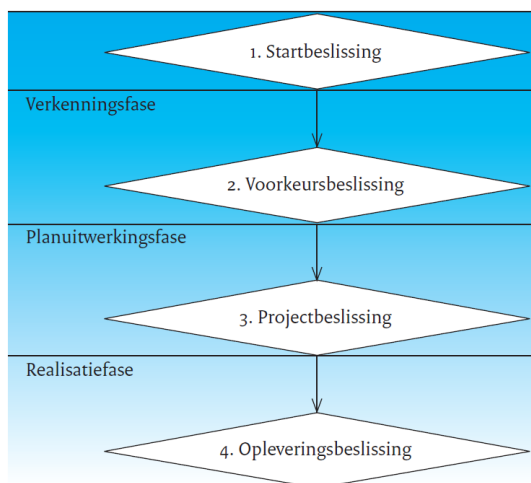
Zorgen zijn er over 'het gesteld staan' voor de integrale aanpak van de MIRT-verkenning Venlo, zowel aan de zijde van de gemeente Venlo als het waterschap. Een verregerende samenwerking biedt kansen om elkaars kennis en kunde te benutten. Daar waar nodig moet snel de stap gemaakt worden om de juiste expertise in huis te halen, met oog voor wat de eigen organisatie ook in de toekomst nodig heeft.

3 MIRT-verkenning – proces

Dit hoofdstuk geeft een samenvattende beschrijving van de bedoeling van de MIRT-spielregels, de handreiking MIRT-verkenning en de samenhang met de HWBP-verkenning. Verder zijn er een aantal aanbevelingen gedaan voor de specifieke Venlose situatie.

3.1 MIRT-spielregels

Voor opgaven die vallen onder het MIRT (Meerjarenprogramma, Infrastructuur, Ruimte en Transport) zijn spelregels opgesteld. De MIRT-spielregels beschrijven de besluitvormingsvereisten bij het Rijk om te komen tot een beslissing voor een eventuele financiële rijksbijdrage. Het MIRT-proces kent drie fasen: de verkenningfase, de planuitwerkingsfase en de realisatiefase. Daarbinnen worden vier beslismomenten

onderscheiden: de startbeslissing, de voorkeursbeslissing, de projectbeslissing en de opleveringsbeslissing. Per beslismoment dient te worden voldaan aan het zogenaamde informatieprofiel. Voor de verkenning zijn dat het 'informatieprofiel Startbeslissing' en het 'informatieprofiel Voorkeursbeslissing'. Beide zijn opgenomen in de bijlage van deze notitie.

De MIRT-spielregels geven aan wat er aan informatie dient te worden aangeleverd en door wie. Hoe de informatie dient te worden verkregen is beschreven in diverse handreikingen. Voor een MIRT-verkenning is dat de 'Handreiking MIRT-verkenning, december 2010'.

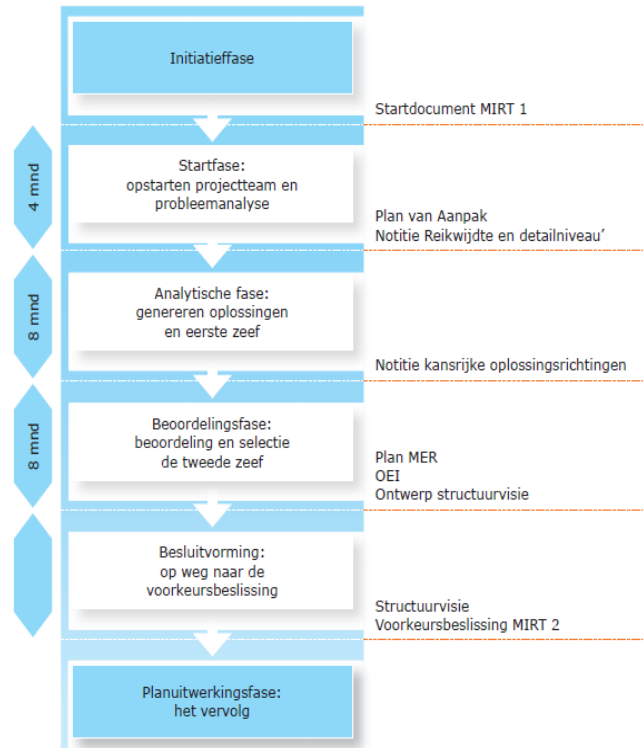
De MIRT-spielregels gelden voor alle betrokkenen bij een MIRT-opgave. De trekker, in dit geval de gemeente Venlo, is verantwoordelijk voor de correcte toepassing van de MIRT-spielregels. De opgave doorloopt alle beslismomenten. Per fase wordt expliciet besloten over het wel of niet (blijven) opnemen van de opgave in het MIRT. In het geval van een gebiedsopgave, kan men vanaf de voorkeursbeslissing het project opknippen in verschillende (deel)projecten. Een gezamenlijke uitvoeringsstrategie moet er dan voor zorgen dat de samenhang in de uitvoering op gebiedsniveau bewaakt wordt.

3.2 Handreiking MIRT-verkenning

In de 'Handreiking MIRT-verkenning, december 2010', is een stappenplan aangereikt aan de hand waarvan een MIRT-verkenning kan worden vormgegeven. Elke verkenning is maatwerk, zo ook die van Venlo. Echter met de handreiking en het stappenplan kan wel op een gedegen wijze het vanuit de MIRT-spelregels voorgeschreven informatieprofiel worden gevuld, zodat het voldoet aan de besluitvormingsvereisten van een voorkeursbeslissing.

Een MIRT-verkenning doorloopt vier fasen. Kern van het stappenplan is een trechteringsproces: van veel oplossingsrichtingen trechteren naar een robuuste voorkeursbeslissing met één voorkeursalternatief. Essentie van de voorkeursbeslissing is dat er een eenduidige en concrete scope voor de opgave (voorkeurs-alternatief) is afgesproken (inclusief de beschikbare middelen) en dat andere oplossingsrichtingen of alternatieven gemotiveerd worden uitgesloten van verdere studie.

De voorkeursbeslissing heeft betrekking op één of meerdere samenhangende projecten en/of maatregelen of een samenhangend programma. In het geval van de verkenning Venlo zou dat bijvoorbeeld kunnen zijn:

- Het tracé en de vormgeving van de waterkeringen aan de oostzijde van de Maas (HWBP Venlo-Velden zuidelijk en noordelijk van de A67);
- De locatie en vormgeving van de rivierversuiming en ruimtelijke ontwikkeling van functies als landbouw, natuur, landschap en recreatie aan de oostoever;
- De locatie en inpassing van de jachthaven, oefenplas, etc. aan de oostoever;
- Het tracé en de vormgeving van waterkeringen aan de westoever (HWBP Blerick - Groot-Boller).

Structuurvisie geeft samenhang in de projectonderdelen

De MIRT-verkenning Venlo is een integrale gebiedsopgave die uit meerdere onderling samenhangende onderdelen bestaat, waarbij verschillende functies en doelen worden gecombineerd. De handreiking adviseert om in het trechteringsproces, bij opgaven met een integraal karakter een structuurvisie op te stellen. Het vaststellen van de structuurvisie is dan feitelijk de voorkeursbeslissing. Een structuurvisie heeft de volgende meerwaarde:

- Maakt zichtbaar hoe de verschillende projectonderdelen en doelen met elkaar samenhangen, elkaar onderling aanvullen en hoe zoet met zuur verdeeld wordt;
- Levert inzicht in kostenbesparingen, bijvoorbeeld door gezamenlijke aanbesteding en uitvoering of door combineren van procedures;

- Draagvlakontwikkeling: bestuurders, belanghebbenden en belangstellenden kunnen gestructureerd in de discussie worden betrokken;
- Komt de kwaliteit en robuustheid van het voorkeursbesluit ten goede.

Een structuurvisie is vormvrij. Dat wil zeggen dat de Wet ruimtelijke ordening wel beperkte eisen stelt aan de inhoud, maar niet aan de vorm van het document. Met betrekking tot een MIRT-verkenning geldt dat de structuurvisie de scope van het project beschrijft, het voorkeursalternatief, de wijze waarop de voorgenomen ontwikkeling verwezenlijkt gaat worden, alsmede de wijze waarop burgerparticipatie heeft plaatsgevonden. Vanaf de voorkeursbeslissing kan het project desgewenst opgeknipt voortgaan in verschillende (deel)projecten. De structuurvisie kan een uitvoeringsstrategie bevatten gericht op de samenhang in de uitvoering op gebiedsniveau.

3.3 HWBP-verkenning

Ook een project in het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) doorloopt een aantal fasen: initiatiefase, verkenningfase, planuitwerkingsfase en een realisatiefase. De verkenningfase is opgesplitst in vier stappen: de startfase, de analysefase, de beoordelingsfase en besluitvormingsfase. Dit zijn vergelijkbare stappen als in een MIRT-verkenning en is ook opgebouwd als een trechteringsproces naar een voorkeursbeslissing. In bijlage 3 zijn de stappen en producten voor MIRT-verkenningen en de HWBP-verkenningen naast elkaar gezet. Conclusie is dat de producten en het proces in beide type verkenningen voor een groot deel vergelijkbaar zijn. Het verdient daarom aanbeveling om te onderzoeken of, en zo ja, hoe door een integrale benadering in voorbereiding en onderzoek er producten kunnen worden opgeleverd die beide verkenningsopgaven bedienen.

In het plangebied zijn twee HWBP-verkenningen al gestart: dijkkring 68 Venlo-Velden en dijkkring 69 Blerick Groot-Boller. Voor beide dijkkringen zijn oplossingsrichtingen in beeld gebracht en zijn gesprekken gaande met de omgeving. De dijkkringen zijn opgenomen in het 'Programmaplan versnelling HWBP-dijkversterkingsprogramma Waterschap Peel en Maasvallei (WPM)', d.d. 13-04-2016. Dit programmaplan is een herijking van het 'HWBP-dijkversterkingsprogramma WPM, d.d. april 2015, waarin is opgenomen dat de dijkversterkingen uiterlijk in 2024 gereed zijn. Door het slim parallel schakelen van de verschillende fasen en procedures in een HWBP-project, beoogt het waterschap met het nieuwe programmaplan, het gebied in 2020 waterveilig te hebben. Dat is zeer ambitieus, gezien de ervaringen met Ruimte voor de Rivier- en HWBP-projecten in de afgelopen jaren.

Met het huidige tempo van de beide HWBP-verkenningen is een integrale benadering van de MIRT-verkenning Venlo moeilijk. Het is ook niet uit te leggen aan de omgeving dat het gebied niet integraal wordt bekeken. Door het temporiseren van de HWBP-verkenningen is wel een integrale benadering van de MIRT-verkenning mogelijk. Onderzoek daarom hoe de beide plannings in elkaar geschoven kunnen worden, met oog voor de ambitie van het waterschap. Vanaf de voorkeursbeslissing in de vorm van een structuurvisie kunnen de verschillende (deel)projecten in de planvoorbereiding desgewenst weer een autonoom proces in.

3.4 Stappenplan MIRT-verkenning

De handreiking MIRT-verkenning schetst het trechteringsproces voor een verkenning in een stappenplan met de daarbij behorende producten en besluiten. Elke verkenning is uniek, zowel

in scope als in het proces. Met het stappenplan is de vertaalslag te maken naar de situatie van de Venlose verkenning. In bijlage 4 is het stappenplan verder inhoudelijk toegelicht. Voor Venlo dient een aantal lopende verkenningssporen (zie hierboven) samengevoegd te worden tot één integrale verkenning binnen de scope zoals afgesproken in de werkgroep governance (zie kader). De situatie in Venlo leent zich ervoor om het stappenplan en de daarin geformuleerde deelproducten te hanteren voor het inrichten van het proces. Door het proces van de HWBP-verkenningen hierin te integreren, kunnen kansen worden benut om integrale producten op te leveren die beide opgaven bedienen.

Ontwerppogave en reikwijdte van de te ontwikkelen alternatieven in de verkenning Venlo (bron: Notitie 'Governance verkenningfase Venlo' van 16 december 2016)

- De dijkkring Blerick waterveilig: de mogelijke tracés voor de kering incl. aansluiting op hoge gronden (variërend van het versterken, al dan niet met toevoeging van een keersluis, tot verwijderen van de huidige kering rondom Groot Boller en daarmee deels buitendijks plaatsen);
- De versterking, uitbreiding en inrichting van de industriehaven aan de westelijke Maasoever, incl. duiding of en welk een deel hiervan buitendijks geplaatst gaat worden;
- De dijkkring Venlo-Velden waterveilig zuid van de A67: het mogelijke tracé en de vormgeving voor dijkverlegging van dijkkring Venlo-Velden ten zuiden van de A67, variërend van de Genooyerweg tot richting de terrasrand, en de eventuele aanpassing van de norm van 1/1000ste naar 1/300ste overstromingskans;
- De ontwikkeling van de jachthaven, oefenplas en rivierverruiming zuid van de A67 aan de oostelijke Maasoever, waarmee tevens rivierverruiming wordt gerealiseerd;
- De dijkkring Venlo-Velden waterveilig: de mogelijke tracés en vormgeving van dijkversterking, dijkverlegging en realisatie van nieuwe keringen in het gebied van dijkkring Venlo-Velden ten noorden van de A67;
- De doorkijk/alternatieven in het noordelijke deel van de dijkkring Venlo-Velden, ten noorden van de A67, voor rivierverruiming en ruimtelijke ontwikkeling van functies als landbouw, natuur, landschap en recreatie.

3.5 Aanbevelingen

Op basis van de analyse, gevoerde gesprekken en de reviewsessie komen we tot de volgende aanbevelingen:

Gebruik de vastgestelde en erkende MIRT-systematiek

Focus op wat nodig is voor een gedragen voorkeursbeslissing en richt je daarbij op de inhoudelijke eisen zoals weergegeven in het informatieprofiel 'Startbeslissing' en informatieprofiel 'Voorkeursbeslissing' uit de MIRT-spelregels. Gebruik daarbij het stappenplan en de terminologie/taal (producten) zoals in de handreiking MIRT-verkenning opgenomen. Die is begrijpelijk en herkenbaar voor de belangrijkste shareholders (=medefinanciers) en is ook voor het publiek uit andere MIRT-processen reproduceerbaar. Het plan van aanpak is het document waarin de vertaalslag gemaakt wordt naar de specifiek Venlose situatie.

Integrale benadering vergt samenhang in processen

Schuif het MIRT-verkenningsproces en HWBP-verkenningsproces in elkaar. Onderzoek in de startfase met een uitgebreide project startup (PSU) de samenhang in het proces en welke producten en activiteiten je samen kunt oppakken en welke niet. Houd in het proces oog voor het belang van het waterschap en kijk waar dat kan of er versneld kan worden;

Houd tempo in het proces

Neem de ruimte voor een goede voorbereiding, maar zorg voor tempo in het proces van de verkenning na de 'formele' start (richt je op max 2 jaar). Daarmee:

- Borg je beter de continuïteit in de bemensing van het project en de omgeving (mensen haken anders af) en zorg je voor een collectief projectgeheugen;
- Geef je een perspectief in relatie tot de onzekerheid van de omgeving (burgers, bedrijven);
- Loop je in de pas de andere met de andere MIRT-verkenningen langs de Maas (de acht projecten, besloten in het BO-MIRT van 12 oktober 2016).

Eén gedeelde visie op de opgave

Zorg in de startfase van de verkenning voor voldoende ruimte voor een gezamenlijke probleemanalyse en een stabiele scope. Hierdoor kan je als projectteam gezamenlijk naar hetzelfde doel werken en risico's voor kostenoverschrijdingen en vertraging beperken. Leg de probleemanalyse en scope vast in onder meer het plan van aanpak en de notitie 'Reikwijdte en detailniveau' (RDN). Bewaak de scope in het proces en neem een afgewogen besluit over eventuele scopeverbreiding (planning, kosten(verdeling), etc.), mocht dat nodig en nuttig zijn.

Structuurvisie en plan-MER als middel voor een integrale voorkeursbeslissing

Maak een integrale structuurvisie (of een gebiedsvisie) en plan-MER (conform de beslisboom in de handreiking MIRT-verkenning). Dit heeft meerwaarde voor het proces en levert een kwalitatief robuuste voorkeursbeslissing. Benut het structuurvisieproces (participatie - ontwerp - zienswijzen - vaststelling) om bewoners en belanghebbenden zorgvuldig te betrekken. Enerzijds om te zorgen voor draagvlak (zachte kant), anderzijds vanuit zorgvuldigheid in de besluitvorming naar de Raad van State (harde kant). Neem in de structuurvisie een uitvoeringsstrategie op die de samenhang in de planvoorbereiding en uitvoering op gebiedsniveau bewaakt, aangezien vanaf de voorkeursbeslissing het project wordt mogelijk opgeknipt in verschillende (deel)projecten.

Anticipeer op de omgevingswet

Maak de structuurvisie 'als ware het' een omgevingsvisie conform de nieuwe omgevingswet. Daarmee voorkom je mogelijke vertraging later richting het MIRT 3 besluit (Projectbeslissing). Volgens de huidige verwachting zal de omgevingswet per 1 januari 2019 in werking treden. Na een omgevingsvisie volgt een omgevingsplan (voorheen bestemmingsplan maar dan meer integraal afgewogen). Het is mogelijk 'niet-Raad van State-proof' als je een structuurvisie niet integraal hebt bekeken. Overigens lijkt dit geen groot risico, omdat integrale afweging al in scope zit van de verkenning (waterveiligheid, natuur, landschap, economische ontwikkeling, etc.). Het biedt ook kansen om mee te liften in de experimentenwet.

Structuurvisie zelfbindend voor het vaststellende bevoegd gezag

Onderzoek de meerwaarde om de structuurvisie, naast de gemeente Venlo, ook te laten vaststellen door de provincie Limburg en waterschap Limburg. Een structuurvisie is een

zelfbindend planologisch instrument voor het bevoegd gezag die het vaststelt. Met vaststelling bij de provincie en waterschap leg je ook daar de koers voor de toekomst vast.

Issues voor het plan-MER en de afweging van alternatieven

Neem de volgende issues mee in de notitie 'Reikwijdte en Detailniveau' en de notitie beoordelingskader:

- Natuurdoelen en de vormgeving van de nevengeul (groene of blauwe nevengeul) conflicteren vaak met doelen op het gebied van waterveiligheid en scheepvaart. Te onderzoeken thema's zijn daarbij: afstand tot de waterkering, stroomsnelheid rivier in relatie tot rivierruimte en natuurontwikkeling, vegetatiebeheer, aanzanding, rivierveiligheid;
- Scheepvaartbelangen (aanzanding, veiligheid) conflicteren met ruimtelijke belangen (locatie jachthaven, instroomopening en vormgeving nevengeul);
- Beheerbaarheid voor wat betreft vaarwegen (aanzanding) en waterveiligheid (nevengeul, uiterwaarden, waterkering).

Voldoende gedetailleerd en uitgebalanceerd onderzoek

Zorg voor voldoende gedetailleerd onderzoek om risico's en kosten inzichtelijk te maken en kansen te benutten, maar verlies je niet in details. Uit de reviewsessie komen de volgende aandachtspunten naar voren:

- Niet gesprongen explosieven (NGE): naast bureauonderzoek ook veldonderzoek. Ervaring in RvdR-projecten leert dat er een risico is op een verdubbeling van de kosten;
- Bodemkwaliteit en grondstromen: onderzoek de bodemkwaliteit volgens NEN-norm om inzicht te verwerven op gebied van saneringsverplichting en (milieu)technische bruikbaarheid in het kader van een gesloten grondbalans (bruikbaarheid voor dijken en ophogingen). Ervaring in RvdR-projecten leert dat afvoeren van grond een forse kostenpost is;
- Onderzoek of het plan-MER op onderdelen al op het detailniveau van een project-MER kan worden uitgevoerd om daarmee de planvoorbereidingsfase te versnellen;
- Eigendomssituatie: daardoor kunnen al kansen worden benut in de grondverwerving en is een betere risico-inschatting mogelijk voor onteigeningsprocedure. Ervaring in RvdR-projecten leert dat onteigeningsprocedures op het kritieke pad van de planning liggen;
- Kostenramingen: streef naar een nauwkeurigheid van +/- 25% i.p.v. 50%, en maak risico's ook financieel inzichtelijk

4 Organisatie

4.1 Analyse

In een MIRT-verkenning worden de analyses die in een MIRT-onderzoek zijn opgesteld nader onderzocht, onderbouwd en uitgewerkt. Doel is om goede oplossingsrichtingen en alternatieven uit te werken. En om te zorgen voor een uitstekend informatieniveau, dat inzicht biedt bij het maken van afwegingen tussen de alternatieven. Dit moet leiden tot juiste besluitvorming. Dit vraagt om een verdergaande inrichting van de projectorganisatie dan in de MIRT-onderzoeksfase.

De opdracht gevende partij(en) dient/dienen gesteld te staan om:

- Goede opdrachten te formuleren;
- Vereiste input (eisen, wensen, randvoorwaarden) te genereren, vanuit tal van inhoudelijke sectorale invalshoeken;
- Integrale afwegingen en besluitvorming voor te bereiden, zowel binnen de eigen organisatie als met samenwerkende partijen;
- Draagvlak te behouden of te verkrijgen;
- Voortdurend verantwoording af te kunnen leggen over genomen stappen en geïnvesteerde budgetten;
- En, last but not least, ingehuurde marktpartijen op juiste wijze aan te sturen en te toetsen.

Afgelopen maanden is er, terecht, veel aandacht besteed aan samenwerkingsafspraken tussen de betrokken overheden: het governance model. Dit governance model ligt eind december 2016 ter besluitvorming voor. Inclusief de afspraak dat het om een groeimodel gaat, waar nog ruimte is voor aanpassingen als dat nuttig is.

Voor dit hoofdstuk nemen we dit governance model als uitgangspunt en zoomen we verder in op de projectorganisatie. We zien dat deze projectorganisatie op dit moment nog niet is ingericht voor de nieuwe fase. Er is nog niet gekozen voor een projectmanagementmodel, de inhoudelijke rollen zijn nog niet gedefinieerd en ingevuld. Er is nog geen besluit genomen over welke expertise in huis georganiseerd kan worden en wat extern wordt belegd. Ook is nog niet afgestemd hoe de rolverdeling precies is tussen de gemeente Venlo en het waterschap. Het opdrachtgeverschap is nog niet expliciet geregeld voor de nieuwe fase.

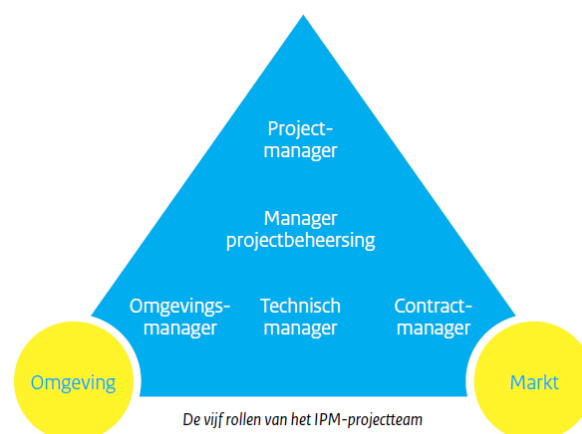
Dit alles is niet ongebruikelijk in deze fase en we zien goede aanzetten, maar het is noodzakelijk om hierin de komende maand grote stappen te zetten. Hieronder reiken wij op basis van gesprekken, documentatie over MIRT-onderzoek Maas Venlo en ervaringen met andere opgaven overwegingen enkele denkframes aan die benut kunnen worden voor de inrichting van de organisatie.

4.2 Aanbevelingen

Benut IPM-model

In de gesprekken is aangeraden om ook in Venlo voor de Verkenningfase het IPM-model te hanteren. Dit model voor Integraal Project Management is de laatste tien jaar gebruikelijk geworden om dit type complexe opgaven integraal te managen. Dit betekent dat een projectmanager leidinggeeft aan een technisch manager, een contractmanager, een manager projectbeheersing en een omgevingsmanager. Deze managers sturen ieder een team aan, dat voor elke invalshoek de benodigde

De vijf rollen van het IPM-projectteam

informatie boven tafel krijgt en werk uitvoert. Aan de IPM-tafel wordt de integratieslag gemaakt en wordt besluitvorming voorbereid.

Vul het conceptschema in voor inzicht in kennisvelden en rollen

Hieronder is een conceptschema opgesteld met de kennisvelden die voor Maas-Venlo nodig wordt geacht in de komende fase(n). Voor elke rol/functie kan worden aangegeven of de expertise in huis respectievelijk beschikbaar, mogelijk beschikbaar of niet beschikbaar is. Dit biedt een uitgangspunt voor gesprekken om te checken welke mensen ook daadwerkelijk voldoende vrij te maken zijn en welke expertise zal moeten worden ingeleend of ingehuurd.

Kennisvelden/rollen/expertise

Projectmanagement		Medewerkers inkoop, processen, beheer, communicatie	
Algemeen Management		Secretariaat	
Omgevingsmanagement		Omgevingsmanagement operationeel	
		Juridisch management	
		Vergunningen en Procedures	
		Communicatie/strategisch/tactisch/operationeel	
Contractmanagement		Toetsing Ruimtelijke kwaliteit	
		Financiële planning en control	
Projectbeheersing		Aanbesteding/inkoop	
		Kwaliteitsmanagement	
		Risicomangement	
Technisch Management		Financieel management/kostenskundige	
		<i>Zie technische en beleidsgerichte kennis hiernaast</i>	

Technische en Beleidsgerichte kennis	
Hydrodynamica morfologie	
Water, Nautiek	
Waterbouwkunde	
Mobiliteit	
Bereikbaarheid	
Bodem, geomechanica	
Stedenbouw, landschap, cultuurhistorie	
Constructies	
Archeologie	
Ecologie, Natuur en Milieu, Duurzaamheid	
Rioleringen	
Niet Gesprongen Explosieven	
Kabels en leidingen	
Economie (Barge Terminal, Océ)	
Vastgoed	
(Water)sport (Recreatiehaven)	
Recreatie	
Beheer	

Het is gebruikelijk in een verkenningsfase om een aanzienlijk deel van de inhoudelijke werkzaamheden voor onder meer de plan-MER, MKBA en OEI uit te besteden aan een ingenieurbureau (of een consortium). Het is echter noodzakelijk om ook aan opdrachtgeverszijde de juiste expertise in huis te hebben om dit ingenieurbureau/consortium te begeleiden en te toetsen. Omarm het principe dat de gemeente als eindverantwoordelijke zelf besluit, en zich nooit direct verlaat op eindoordeel van externen (markt). Eventuele lacunes worden opgevangen door onafhankelijke boards. Het gaat bij input en toetsing dikwijls om een lagere ureninzet vanuit opdrachtgeverszijde dan bij een uitvoerend ingenieurbureau, maar wel met de juiste toetsings- en beoordelingscapaciteit. Het gaat in onderstaand schema dus zeker niet altijd om full time functies.

Verweef de verkenningsteams tot één IPM-team in verkenningsfase

Het ligt niet voor de hand dat de gemeente Venlo en het waterschap ieder alle expertise in huis hebben om beide MIRT-verkenningen geheel alleen te managen. Dat hoeft ook niet. De nauwe samenwerking tussen Venlo en het Waterschap maakt het mogelijk elkaars kennis en kunde te benutten. Het is juist in de Verkenningsfase nuttig om de IPM-teams zo mogelijk zelfs in elkaar te verweven. Ook zullen inhoudelijke taken worden uitbesteed aan deskundigen. Het is het onderzoeken waard welke cruciale projectonderdelen de gemeente Venlo en het waterschap zelf willen managen en/of bemensen.

Onderbrengen van de kennisvelden bij IPM-rolhouders is maatwerk. Zo kan conditionerende kennis ondergebracht worden in een technisch team of in een omgevingsteam. Dat is afhankelijk van span-of-control van de managers, hun speciale kennis en andere kwaliteiten. Zorg in het IPM-team ook voor een goede mix van soft skills. Benut daarvoor een analyse met gangbare methoden als 'Insights' of 'Management Drives'.

Investeren in kennisvelden?

Het ontbreken van de juiste kwalitatieve of kwantitatieve invulling van de benodigde kennisvelden betekent niet per definitie dat deze kennis extern moet worden ingehuurd. Het is ook mogelijk om nieuwe mensen aan te trekken en op deze manier de beschikbare kennis aan te vullen. Dit is een strategische keuze van de gemeente Venlo en mede afhankelijk van de vraag of de gemeente de komende twee tot vijf jaar vaker dit type complexe opgaven zal willen bemensen. Denk hierbij evenwel aan de doorlooptijd van een wervingstraject.

Overweeg het benutten van de raamovereenkomst voor HWBP-opgaven

Het waterschap heeft voor alle HWBP-opgaven een raamovereenkomst afgesloten met het consortium ARCADIS/Witteveen+Bos voor ingenieursdiensten. Het is nuttig om te bezien of en, zo ja, in welke mate hier een aanvullende opdracht kan worden verstrekt. Of dat er apart zal moeten worden aanbesteed. Zorg in alle gevallen voor een heel expliciete afweging, duidelijke opdrachtverlening en afspraken over risico's.

Helder zicht op risico's

Bij dergelijke multidisciplinaire projecten is helder zicht op risico's gewenst, maar vaak ook lastig. Het financiële risico bij een MIRT-verkenning is, hoewel niet gering, te overzien. Hier schatten wij dat dit in het bijzonder geldt voor de natte kant van het project; civieltechnisch, hydrodynamica, waterbouwkunde, maar ook met het oog op bodem en economische ontwikkeling. Check hierbij tijdig het weerstandsvermogen van de gemeente (ook met het oog op eventuele vervolgfases). Richting uitvoering worden de risico's aanzienlijk. Het is van

belang hierbij nog beter zicht te krijgen op het weerstandvermogen van de gemeente. Betrek dus concern-control tijdig. Indien dit zicht in een vroeg stadium leidt tot enige terughoudendheid om verantwoordelijkheid te nemen voor realisatie, dan is het nuttig vroegtijdig bij te sturen.

Balans tussen projectorganisatie en de lijn

Goede afstemming tussen de projectorganisatie en de lijn is van groot belang. De kunst is een evenwicht te vinden tussen binding met de gemeentelijke organisatie en voldoende tempo en slagkracht behouden bij de MIRT-verkenning. Het gewenste Venlo's karakter kan worden geborgd door binnen het project voldoende rollen vanuit de gemeente in te vullen. Echter als opdrachtgever dient de gemeente ook de gewenste kwaliteit te borgen, waarvoor (langdurige) externe inhuur nodig is. Dit ligt de afgelopen jaren gevoelig in bijvoorbeeld gemeenteraden. Ga vroegtijdig het gesprek hierover aan met de gemeenteraad en zorg voor transparante overwegingen. Zorg ervoor dat het contact vanuit de lijn langs één daartoe aangewezen contactpersoon per discipline/afdeling loopt voor een effectieve communicatie en om inzet te coördineren (voorkomen van kannibaliseren projecten, voorkomen van meerdere lijnen, aparte afspraken).

Stuur op projectwaarden

Noodzakelijke culturele waarden: Een professionele en slagvaardige projectorganisatie heeft transparantie, verantwoordelijkheid, anticiperend vermogen, lerend vermogen en samenwerkend vermogen nodig. Check of deze culturele waarden op dit moment binnen de gemeente voldoende te zijn geworteld.

Opdrachtgever-opdrachtnemer relatie

Zorg voor korte en heldere lijnen: één verantwoordelijk wethouder, één ambtelijk opdrachtgever op directieniveau en één projectmanager met helder mandaat werkend vanuit een zelfstandige projectorganisatie voor nodige concentratie op te realiseren producten. Voor afstemming over raakvlakken met aanpalende projecten, waarvoor een andere wethouder verantwoordelijk is, kan een periodiek dan wel gecombineerd portefeuillehouders overleg worden georganiseerd. Zorg ervoor dat bestuurlijke afstemming is geregeld voordat er stukken in een College van B&W liggen. Betrek ook woordvoerder(s) van gemeentelijke bestuurders.

Maak onderscheid tussen projectmedewerkers en belangenbehartigers

Zorg ervoor dat alle projectteamleden daadwerkelijk meewerken. Het zijn geen adviseurs of belangenbehartigers voor betrokken overheden of afdelingen. Het organiseren van goed advies en belangenbehartiging is wel nodig, maar op andere wijze. Dat kan door middel van het inrichten van een ambtelijke begeleidingsgroep waarin de agenda van de stuurgroep en de benodigde bestuurlijke besluiten worden voorbereid.

Zorg voor vroegtijdige aansluiting van beheerders

In een ambtelijke werkgroep bevoegd gezag (AWBG) kunnen vergunningverleners/plantoetsers worden georganiseerd. Zij geven input over de te doorlopen formele procedures. In de verkenningsfase zijn dat de plan-MER procedure en de structuurvisie. Aan het eind van de verkenningsfase wordt ook een vergunningscan gemaakt van het voorkeursalternatief. Hierover kan de AWBG adviseren.

Organiseer een review in het proces

In de MIRT-verkenning is het noodzakelijk om, als afsluiting van de verkenningsfase, op de voor te leggen Voorkeursbeslissing (MIRT-beslismoment 2) een review uit te voeren met als doel te voorkomen dat er in de planuitwerkingsfase problemen ontstaan. Getoetst wordt of de belangrijke onderdelen van de verkenning zorgvuldig zijn doorlopen en dat het voorkeursalternatief voldoende is uitgewerkt. Het verdient aanbeveling om dit al in het verkenningsproces te organiseren door middel van b.v. een reviewteam of deskundige van kaliber met kennis van het proces en de inhoud. Dit voorkomt dat pas aan het eind van het proces onvolkomenheden worden geconstateerd en is vroegtijdig bijgesturing mogelijk.

5 Participatie en communicatie

5.1 Analyse

Vanuit MIRT-spelregels wordt gevraagd om heel bewust om te gaan met participatie en communicatie. In de spelregels is aangegeven welke informatie nodig is bij het nemen van de voorkeursbeslissing (zie informatieprofiel). Wat betreft participatie en communicatie dient aangeleverd te worden:

- Een beschrijving van de gevolgde participatieaanpak op hoofdlijnen: de verantwoordelijkheden en inbreng van de verschillende betrokken partijen en de mogelijkheden van betrokkenheid van maatschappelijke organisaties en private partijen (procedureel en financieel);
- Een verantwoording van doorwerking van de opbrengst van de participatieactiviteiten in de Voorkeursbeslissing.

In de verschillende stappen van de verkenningsfase is de inbreng van de omgeving verschillend. Op hoofdlijnen bestaat de participatie uit:

Startfase	Inbreng in probleemanalyse en de notitie 'Reikwijdte en Detailniveau'
Analytische fase	Ideeën genereren voor oplossingsrichtingen Consultatie m.b.t. de haalbaarheid en het draagvlak van oplossingsrichtingen Inbreng in het bouwen van de alternatieven
Beoordelingsfase	Verdieping van de alternatieven, inbreng in ontwerp Consultatie m.b.t. de haalbaarheid en draagvlak van de alternatieven
Besluitvorming	Formele inspraak op de structuurvisie en het plan-MER

De handreiking MIRT-verkenning vraagt om het vroegtijdig opstellen van een participatie- en communicatieplan als onderdeel van het plan van aanpak. Door de strategie in een vroeg stadium te ontwerpen, kan een goede samenhang en uitwisseling geborgd worden tussen technisch/inhoudelijke inbreng en inbreng vanuit de omgeving. Daarnaast biedt dit duidelijkheid aan de omgeving over het proces en verkleint het risico op verrassingen voor bestuurders.

In de afgelopen jaren en maanden is er hard gewerkt aan het tot stand komen van het MIRT-onderzoek en de besluitvorming in het BO-MIRT. Communicatie over de uitkomst heeft nog niet uitvoerig plaatsgevonden. Tegelijkertijd is de vindbaarheid van inhoudelijke informatie over het

MIRT-onderzoek, de besluitvorming, en het vervolgproces beperkt en niet centraal ontsloten. In de transitiefase moeten snel stappen gezet worden op dat vlak.

Hieronder reiken wij op basis van gesprekken, documentatie over het MIRT-onderzoek en ervaringen met andere opgaven een aantal aanbevelingen aan die benut kunnen worden voor de voorbereiding van het participatieproces.

5.2 Aanbevelingen

Bouw voort op stakeholderbetrokkenheid van het MIRT-onderzoek Maas Venlo

Met als titel "Leven met de Maas" is vanaf 2015 het MIRT-onderzoek uitgevoerd. Hiervoor zijn brede informatieavonden georganiseerd met stakeholders om kansen te identificeren voor de hoogwaterproblematiek en regionaal-economisch-ruimtelijke ontwikkeling langs de Venlose Maasoever. Voor deze fase is een stakeholder inventarisatie gedaan. Om stakeholders betrokken te houden is het belangrijk om in de transitieperiode in een omgevingsanalyse te inventariseren:

- Welke partijen waren in beeld?
- Welke aanpak is gevolgd?
- Welke afspraken zijn er gemaakt, die mogelijk nog een rol spelen?
- Welke verwachtingen zijn er over het vervolg?
- Welke gevoeligheden zijn er?
- Welke leerpunten zijn er uit de MIRT-onderzoekfase die we mee kunnen nemen in de verkenningsfase.

Gesprekken met zowel het uitvoerende team uit de vorige fase als met een aantal sleutel stakeholders is hierbij nuttig.

Wees snel transparant over het proces en stel informatie beschikbaar

Er moet snel een inhaalslag gemaakt worden in het ontsluiten van inhoudelijke informatie en informatie over het komende proces. Communicatie over de overgang van de onderzoeksfase naar de MIRT-verkenningsfase en het proces in de verkenningsfase is belangrijk om de overgang soepel te laten verlopen. Onduidelijkheid over het proces leidt tot onbegrip en irritatie en uiteindelijk tot het afhaken van stakeholders. Heldere en eenduidige communicatie vanuit de betrokken partijen helpt om dit te voorkomen. Geadviseerd wordt om een gezamenlijk communicatieplan op te stellen. Dit communicatieplan bevat onder andere:

- Een gezamenlijke boodschap
- Eenduidigheid over de afzender(s)
- Doelgroepen (denk ook aan interne organisaties, inclusief bestuurders)
- Middelen (analoog en digitaal waaronder een website)
- Communicatiekalender

Overweeg Strategisch Omgevingsmanagement (SOM) in te zetten

Een gestructureerde manier om om te gaan met participatie en communicatie is Strategisch Omgevingsmanagement (SOM). SOM werkt volgens een consistent en goed overdraagbaar stappenplan waarbij een belangrijk uitgangspunt is dat belangen en standpunten van elkaar gescheiden worden. Door stakeholders goed te leren kennen kan de meerwaarde van het project vergroot worden en is het mogelijk vroeg te anticiperen op zorgen en bezwaren. Belangrijk voor het invoeren van SOM is dat de juiste kennis en vaardigheden in het team aanwezig zijn en dat de gemeente Venlo meegenomen wordt in deze aanpak. De eerste vier

stappen van SOM kunnen in een vroeg stadium tijdens de transitieperiode opgepakt worden. Deze stappen zijn:

1. Stellen van participatie en communicatiedoelen;
2. Issue-, stakeholder- en belangenanalyse;
3. Belangen- en standpuntenanalyse;
4. Bepalen strategie per stakeholder.

Voor het bepalen van de stakeholderstrategie kan de participatieladder gebruikt worden. Per stakeholder wordt daarmee bepaald of hij/zij meebeslist, coproduceert, adviseert, wordt geraadpleegd of wordt geïnformeerd.

Registreer de informatie uit de omgeving zorgvuldig

De informatie die in de bovengenoemde stappen verzameld wordt kan overzichtelijk en goed ontsluitbaar worden vastgelegd in SOMSET. Dit is een online tool waarin gemakkelijk analyses inzichtelijk gemaakt kunnen worden. Ook is met SOMSET een adequate registratie mogelijk van afspraken die met de omgeving gemaakt worden in de verkenningsfase. Daarmee wordt de informatie goed overdraagbaar voor volgende fases in het MIRT-proces.

Organiseer een klankbordgroep met een onafhankelijk voorzitter

Aanbevolen wordt om één gezamenlijke klankbordgroep met een onafhankelijke voorzitter in te richten voor de integrale MIRT-verkenning, met als doel: bewaken zorgvuldigheid in het proces, inbreng van signalen uit de omgeving; meedenken en leveren van inbreng op oplossingsrichtingen en alternatieven.

Binnen de klankbordgroep zijn de verschillende belangen vertegenwoordigd (bewoners, dorps/wijkraden, agrariërs, ondernemers, landschap, natuur/cultuurhistorie, recreatie, etc.). Te overwegen valt om b.v. tijdens werkbijeenkomsten, uit praktische overweging een onderverdeling te maken in drie groepen: Blerick - Groot Boller (westoever), Venlo Stad (oostoever ten zuiden van A67) en Venlo Velden (oostoever ten noorden van A67). Hoe deze driedeling zich verhoudt tot de klankbordgroep is nog te onderzoeken. Belangrijk is te investeren in de cultuur binnen de klankbordgroep: stimuleer de bereidheid om zich in elkaars belangen te verdiepen, zodat gezocht kan worden naar oplossingen voor wederzijds voordeel.

Organiseer de participatie en communicatie onder één eindverantwoordelijke

Participatie en communicatie valt binnen een IPM-team onder de verantwoordelijkheid van de omgevingsmanager. De omgevingsmanager is met zijn team verantwoordelijk voor het uitvoeren van het participatie- en communicatieplan en het bewaken van de participatiedoelen. De omgevingsmanager organiseert een communicatieoverleg waarin communicatiemedewerkers van waterschap, gemeente Venlo, provincie Limburg en Rijkswaterstaat deelnemen. In dit overleg is afstemming over het communicatieplan, inclusief de communicatiekalender en afstemming over specifieke communicatie uitingen.

Breng de besluitvormingskalender in beeld

Breng al in een vroeg stadium in kaart welke bestuurlijke besluiten nodig zijn, inclusief het benodigde proces en tijdsplan. De ervaring leert dat deze procedures van een grote invloed zijn op de planning. Maak daarin de koppeling met de verschillende verkiezingen (gemeenteraad, provinciale staten, waterschap, Tweede Kamer). Een zorgvuldige afstemming ten aanzien van de besluitvorming over de MIRT-verkenning in relatie tot die verkiezingen maakt sturing op

besluitvormingsrisico's mogelijk. Bijvoorbeeld laat je een besluit nemen voorafgaand of na de verkiezingen.

6 Actieplan transitieperiode

Gemeente Venlo heeft P2 gevraagd om te helpen met het inrichten van het proces van de MIRT-verkenning om zo een vliegende start mogelijk te maken. In de notitie 'Governance verkenning Venlo' wordt de stuurgroep gevraagd om de verkenning te starten met een transitieperiode van 6 tot 9 maanden met als doel:

- Te kunnen starten met het uitwerken van een gezamenlijk plan van aanpak voor de verkenning en bijbehorende raming;
- Gezamenlijk aan de slag te kunnen met een gebiedsanalyse en een start te kunnen maken met een gebiedsvisie/gebiedsontwikkelplan;
- Daarbij te ontdekken of de nu voorgestelde scope en samenwerking leidt tot de meerwaarde die partijen nu voorzien;
- Toe te groeien naar een governancemodel voor een volledig integrale benadering voor de gebiedsopgave.

Deze transitieperiode biedt de gelegenheid een adequate projectorganisatie in te richten en de voorbereidingen te treffen voor een vliegende start van de integrale MIRT-verkenning en het bijbehorende gebiedsproces. Op dit moment is een kernteam operationeel bestaande uit ambtelijke vertegenwoordigers van de organisaties waarvan de bestuurders ook deelnemen in de stuurgroep (gemeente Venlo, provincie, waterschap, ministerie I&M, RWS, deltaprogramma Maas. We adviseren met dit kernteam, mogelijk aangevuld met andere specifieke rollen, vanaf januari 2017, te werken aan een aantal activiteiten en producten. Deze zijn in het actieplan hieronder weergegeven.

6.1 Actieplan

Richten en inrichten projectorganisatie

In de transitiefase gaat het als eerste om het richten (wat staat ons te doen) en het inrichten van de projectorganisatie rond de integrale MIRT-verkenning. De volgende activiteiten kunnen worden uitgevoerd:

Activiteit	Toelichting
Pré-projectstartup	Organiseer een pré-PSU met het kernteam om een plan van aanpak te maken voor de transitiefase, in ieder geval voor de eerste 3 à 4 maanden. Met als doel afspraken te maken over welke producten in deze transitiefasen worden opgeleverd, door wie en met welk tijdsplan. Bedenk daarbij dat het op onderdelen beter kan zijn om die aan het nog in te richten projectteam te laten. In de pré-startup wordt ook het budget vastgesteld voor de transitiefase.
Workshop planning	Organiseer een workshop om de verkenningssporen (MIRT-verkenning en HWBP-verkenningen) in elkaar te schuiven. Onderzoek daarbij de raakvlakken in het tempo en de op te leveren producten; waarin trek je samen op en waarin niet. Geef daarbij

Activiteit	Toelichting
	ook een doorkijk naar andere sporen b.v. verplaatsing van de jachthaven in relatie tot de ontwikkeling van de Barge-terminal.
Organisatiescan	Check de benodigde kennisvelden en rollen in het project. Laat een deskundige profielen opstellen van de belangrijkste projectfuncties en laat een scan uitvoeren of gemeente Venlo/waterschap de juiste mensen in huis heeft en voldoende capaciteit vrij kan maken voor de MIRT-verkenning. Indien geen geschikte interne kandidaat beschikbaar zet stappen om extern in te huren of in te lenen.
Kwartiermaker	Benoem een kwartiermaker om een projectteam voor de MIRT-verkenningsfase in te richten. Deze kwartiermaker is bij voorkeur de beoogd projectleider van de MIRT-verkenning.
Besluitvorming	Agendeer expliciet een voorstel voor de projectorganisatie in B&W / DB waterschap en gemeenteraad / AB waterschap en eventueel GS provincie Limburg, inclusief de gewenste inhuur.
Opdrachtgevers-opdrachtnemersoverleg	Organiseer vanaf het begin een frequent periodiek opdrachtgevers-opdrachtnemersoverleg om betrokkenheid en voortgang te borgen.
Bestuurlijk overleg	Organiseer in de transitiefase een tweewekelijks overleg met de verantwoordelijk wethouder en waterschapsbestuurder met vaste agendering. Desnoods om alleen mondeling bij te praten.

Deelproducten startfase MIRT-verkenning

In de transitiefase kan in het kernteam gewerkt worden aan deelproducten voor het plan van aanpak wat uiteindelijk door het in te richten IPM-projectteam moet worden opgesteld en vastgesteld door de stuurgroep voor de MIRT-verkenning. De onderstaande producten/plannen kunnen waar nodig worden samengevoegd en vormen de bouwstenen voor het plan van aanpak.

Activiteit	Toelichting
Probleemanalyse	Opstellen probleemanalyse als basis voor het plan van aanpak. Het doel is een gedragen visie op de opgave om gezamenlijk naar hetzelfde doel te kunnen werken. De probleemanalyse moet worden omarmt door het nog in te richten projectteam en vastgesteld door de stuurgroep.
Omgevingsanalyse (stakeholderanalyse)	Maak een omgevingscan met een beschrijving van de verschillende stakeholders en belanghebbenden, hun standpunten en belangen, de deelonderwerpen waar zij naar verwachting belang hebben en hun invloed op de opgaven. Bepaal de strategie per stakeholder. Als methode kan daarvoor Strategisch Omgevingsmanagement (SOM) gebruikt worden. De registratie van de omgevingsanalyse en het vastleggen van afspraken kan bijvoorbeeld in de tool SOMSET. In geval SOM en SOMSET wordt gebruikt zorg dan voor voldoende kennis en vaardigheden hierover binnen het projectteam.
Participatieplan	Maak een concept-participatieplan waarin opgenomen een beschrijving van de wijze waarop de publieksparticipatie van burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuurders wordt vormgegeven. Het concept-participatieplan wordt vastgesteld door het nog in te richten projectteam als onderdeel van het plan van aanpak.

Activiteit	Toelichting
Inrichten gebiedsproces (klankbordgroep, belangengroepen)	Op basis van het concept participatieplan en de omgevingsanalyse worden gesprekken gevoerd met mogelijke deelnemers in de klankbordgroep. Ook kan een onafhankelijk voorzitter worden gezocht. Met de belangrijkste stakeholders die geen zitting nemen in de klankbordgroep wordt gesproken over in welke rol en in welke vorm zij betrokken willen worden.
Communicatieplan	Maak een communicatieplan waarin opgenomen wordt: de communicatie boodschap, de doelgroepen, middelen en communicatiekalender. Start op basis hiervan de inrichting van de middelen zoals een website, etc. Bespreek het communicatieplan met de stakeholders met de vraag: hoe willen jullie dat we met elkaar communiceren.
Proces en besluitvormingsplan	Maak inzichtelijk welke (bestuurlijke) besluiten in het volledige MIRT-proces nodig zijn, inclusief het benodigde proces en tijdsplan. Koppel daaraan de verschillende verkiezingen (gemeenteraad, provinciale staten, waterschap, tweede kamer). Geef in het plan aan waar de mogelijke besluitvormingsrisico's liggen in relatie tot (de aanloop naar) verkiezingen.
Uitgangspuntennotitie	In de notitie wordt vastgelegd wat de uitgangspunten van het plan-MER, het ontwerp en Overzicht Effecten Infrastructuur (OEI) en Kosten-batenanalyse (KBA). Dit vormt de basis voor de inkoop van externe deskundigheid voor het opstellen van de notitie Reikwijdte en Detailniveau, het plan-MER en het OEI/KBA.
Inkoopplan	Inkoopstrategie waarin opgenomen wat, wanneer en op welke wijze de markt wordt betrokken in de opgave.
Beoordelingskader	Hulpmiddel om de gevolgen/effecten van de plannen op een transparante wijze te beoordelen. Bevat de aspecten en de toetsingscriteria waaraan de oplossingsrichtingen/alternatieven worden getoetst en welk onderzoek daarvoor nodig is

Opstellen plan van aanpak

Als de projectorganisatie is ingericht kunnen voorbereidingen getroffen worden voor het opstellen van een plan van aanpak voor de MIRT-verkenning zelf. De volgende activiteiten en producten dienen door het projectteam worden uitgevoerd:

Activiteit	Toelichting
Projectstartup	Organiseer een project startup met het voltallige projectteam. In een tweedaagse wordt gewerkt aan de contouren van het plan van aanpak. Belangrijk is ook te investeren in teambuilding en de cultuur in het team. Er worden verantwoordelijkheden en bevoegdheden gedeeld en taken verdeeld.
Plan van aanpak	Het projectteam wordt het plan van aanpak opgesteld inclusief de deelplannen. Deels zijn de concept-deelplannen al opgesteld door het kernteam (zie boven). In dat geval moeten ze door het projectteam worden vastgesteld.
Projectplan	Beschrijving van de sturing van het project v.w.b. planning, budget, organisatie (+ capaciteit), informatie, communicatie, kwaliteit en risico's (TGOIKR)

Activiteit	Toelichting
Besluitvorming Plan van aanpak	Vorbereiden besluitvorming in gemeente, waterschap, provincie en de stuurgroep

Start procedure plan-m.e.r.

Onderdeel van de startfase van een MIRT-verkenning zijn de onderstaande producten voor de start van een plan-m.e.r. procedure. Aanbevolen wordt om deze producten op te laten stellen door het projectteam.

Activiteit	Toelichting
Kennisgeving van het voornemen	Wettelijk verplicht vanwege plan-m.e.r. procedure. Informeren van het publiek over de verkenning, wat de mogelijkheden voor <u>participatie zijn en wat de doorlooptijd van de verkenning is</u>
Opstellen notitie 'Reikwijdte en detailniveau'	Vormt de basis voor het plan-m.e.r. en geeft aan welke thema's en op welke wijze (methoden, diepgang) deze worden onderzocht
Bespreking en zienswijzen notitie 'Reikwijdte en detailniveau'	Overleg met bestuursorganen en wettelijke adviseurs is verplicht. Consultatie van burgers en andere belanghebbenden is niet verplicht. <i>Venlo: Gezien de opgave adviseren we de notitie na besluitvorming door het bevoegd gezag voor zienswijzen ter inzage te leggen voor het brede publiek. Met de zienswijzen kan de notitie verder worden aangescherpt</i>

INFORMATIEPROFIEL STARTBESLISSING (Spelregels van het MIRT - 15 nov 2016)

I. Opgave(n)

- Omschrijving van de opgave(n): aanleiding, urgentie, omvang, onderbouwing en globale afbakening inclusief samenhang met Gebiedsagenda, rijksdoelen en regionale doelen, prioriteiten en belangen.
- De omschrijving van de opgave start vanuit een brede scope: naast de opgaven voor bereikbaarheid, water en ruimte worden ook zaken als duurzaamheid en energieneutraliteit, cultureel erfgoed, kennis van de bodem en ondergrond en klimaatadaptatie en eventuele internationale aspecten betrokken in de omschrijving van de opgave.
- Omschrijving van de ontwikkeling van de situatie in de toekomst zonder ingreep; hoe ontwikkelt deze zich in de toekomst.
- Beschrijving hoe er rekening gehouden wordt met klimaatverandering, (nieuwe) ontwikkelingen en meekoppelkansen die zich aandienen tijdens het project.
- Globale omschrijving van het gebied waarop de Verkenning is gericht. Dit kan tijdens de Verkenning nader afgebakend worden.
- Globale aanpak van de opgave: onderbouwing van de keuze voor een enkelvoudige of brede aanpak. Hoe wordt gezorgd voor een brede blik en het toepassen van een adaptieve aanpak.
- Omschrijving van de verschillende belangen van betrokken partijen bij de opgave: legitimatie van de rol van het rijk, betrokken decentrale overheden en andere partijen

II. Oplossingsrichtingen

- Beschrijving van de reikwijdte van oplossingsrichtingen die in ogenschouw worden genomen. Dit bepaalt de breedte van de MIRT Verkenning. In sommige gevallen is bij de start van een Verkenning al duidelijk wat voor type oplossing onderzocht zal worden (bijvoorbeeld aanpassing infrastructuur, dijkversterking). In dat geval wordt de oplossingsrichting beschreven en onderbouwd in de Startbeslissing.
- Indien bij de start van de Verkenning bekend, dient aangegeven te worden of een structuurvisie moet worden opgesteld. Een structuurvisie is in ieder geval bij een bereikbaarheidsopgave aan de orde als de aanleg van een hoofdweg, landelijke spoorweg of hoofdvaarweg dan wel de wijziging van een hoofdweg of landelijke spoorweg met meer dan twee rijstroken dan wel twee doorgaande sporen in overweging wordt genomen. Ook wordt bij voorkeur een structuurvisie opgesteld in geval er sprake is van meerdere opgaven of doelen. Wanneer een structuurvisie-traject gevolgd wordt, gelden diverse bij wet vastgestelde eisen en verplichtingen ten aanzien van de inhoud en totstandkoming, bijvoorbeeld op het gebied van m.e.r.-plicht.
- Bij een reguliere Tracéwetprocedure is een structuurvisie niet nodig.

III. Betrokken partijen

- Globaal: welke partijen (maatschappelijke en private organisaties, burgers, medeoverheden) worden betrokken en waarover? Welke informatie is nodig van wie om tot besluitvorming te komen?
- Informatie over de wijze waarop de Code Maatschappelijke Participatie wordt toegepast.

IV. Aanpak

- Toelichting welke stappen globaal worden doorlopen en met welk tijdsplan.

V. Besluitvorming

- Bepalen van eigenaarschap of trekkerschap van de Verkenning.
- Voorstel voor de verdeling van rollen, taken en bevoegdheden in de Verkenning, wie beslist waarover en wanneer?
- Beschrijving van de bestuurlijk-juridische procedure(s) die (mogelijk) gevolgd moet(en) worden.

VI. Financiën

- Voor projecten waar de scope – knelpunt en oplossing (inclusief inpassing) – bij de start duidelijk is en die in aanmerking komen voor de reguliere Tracéwet procedure wordt een life cycle budgetindicatie (inclusief beheer en onderhoud), inclusief onderverdeling van de bijdragen, van de betrokken partijen (co-financiering door rijk, regio en/of markt) bij de Startbeslissing opgenomen. Bij een rijksproject wordt aangegeven of er in de beoogde realisatiejaren voldoende budget beschikbaar is.
- Onderbouwing en voorstel met betrekking tot de verdeling van de benodigde middelen en personele capaciteit voor het uitvoeren van de verkenningsfase.
- Er dient zicht te zijn op 75% financiering van de meest voor de hand liggende optie. In de Verkenning wordt breed naar oplossingsrichtingen gekeken.

Voor meer informatie: zie toelichting op het informatieprofiel in 'Spelregels van het MIRT' - 15 november 2016

INFORMATIEPROFIEL VOORKEURSBESLISSING (Spelregels van het MIRT - 15 nov 2016)

I. Opgaven / probleemanalyse

- Omschrijving van eventuele wijziging(en) of aanscherping(en) ten opzichte van de Startbeslissing in de aanleiding, urgentie, omvang, onderbouwing en globale afbakening inclusief samenhang met rijksdoelen en regionale doelen, prioriteiten en belangen
- Definitieve onderbouwing van de (gebieds)opgave aan de hand van een analyse van de opgave, problemen, en kansen in het licht van de gebiedsdoelstellingen en rijksdoelstellingen en nadere bepaling van de gebiedsscope.

II. Oplossingsrichtingen

- Duidelijk gemotiveerde keuze voor een voorkeursoplossing en verantwoording van de inhoudelijke keuze (inclusief onderbouwing van de afgevalen oplossingsrichtingen). Een voorkeursoplossing kan eventueel bestaan uit een samenhangend of adaptief pakket/programma van acties en maatregelen. Deze acties en maatregelen kunnen zowel publiek, privaat, nationaal als regionaal zijn.
- Er dient bij mobiliteitsopgaven ook een alternatief zonder aanleg van infrastructuur te worden uitgewerkt als referentie. Indien dit niet mogelijk of gewenst is, wordt onderbouwd waarom niet (bijvoorbeeld géén oplossend vermogen).
- Op hoofdlijnen inzicht in de effecten van de in overweging genomen oplossingen, zijnde het voorkeursalternatief en de onderzochte alternatieven ten opzichte van het nulalternatief, (autonome ontwikkeling) inclusief de effectiviteit van de alternatieven voor de korte en lange termijn. Het gaat hierbij om de effecten op bereikbaarheid, veiligheid, economie, ruimte(beslag), kwaliteit leefomgeving (zoals luchtkwaliteit, geluid, natuur en water) en klimaatbestendigheid.
- Op hoofdlijnen inzicht in het maatschappelijk (en politiek) draagvlak voor het voorkeursalternatief en de onderzochte alternatieven.
- Een beschrijving van de duurzaamheidsambities, en meekoppelkansen die binnen de scope van het voorkeursalternatief worden gerealiseerd.
- Een beschrijving hoe invulling wordt gegeven aan klimaatbestendig en waterrobuust bouwen, conform de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie om uiterlijk in 2020 dit standaard onderdeel te laten zijn van het beleid en handelen van rijk, provincies, gemeenten en waterschappen.
- Een overzicht van acties en maatregelen die gemotiveerd worden uitgesloten van verdere studie.
- Onderbouwing van het nut en de noodzaak en kosten en baten van de voorkeursoplossing door middel van een MKBA conform het Kader KBA bij MIRT Verkenningen, inclusief eventueel advies of second opinion van de Planbureaus. Daarbij wordt tevens, wanneer de voorkeursoplossing infrastructureel van aard is, een onderbouwing in de MKBA van een alternatieve niet-infrastructurele oplossing meegezonden. Indien dit niet mogelijk is wordt onderbouwd waarom niet. De MKBA wordt met de Voorkeursbeslissing 1 à 2 maanden voorafgaand aan de MIRT overleggen aan de Tweede Kamer gezonden.
- Nadere informatie met betrekking tot mogelijke technische oplossingen en (vereiste) inpassing met betrekking tot de voorkeursoplossing. De mogelijke technische oplossingen zijn zodanig uitgewerkt dat navolgbaar is waarom tot een bepaalde oplossing is gekomen.
- Beschrijving van de geldende of te realiseren gebiedskenmerken, waarbij aannemelijk wordt gemaakt dat voldaan kan worden aan de geldende natuur- en milieueisen (indien van

toepassing door middel van een plan-MER) in de vorm van een pakket natuur- en milieumaatregelen op basis van vigerende wet- en regelgeving en zo nodig flankerende maatregelen op gebiedsniveau.

III. Betrokken partijen

- Beschrijving van de gevolgde participatieaanpak op hoofdlijnen: de verantwoordelijkheden en inbreng van de verschillende betrokken partijen en de mogelijkheden van betrokkenheid van maatschappelijke organisaties en private partijen (procedureel en financieel). De Code Maatschappelijke Participatie wordt toegepast.
- Een verantwoording van doorwerking van de opbrengst van de participatieactiviteiten in de Voorkeursbeslissing. Mogelijkheden voor vroegtijdige marktbetrokkenheid op basis van marktscan en eventueel Public Private Comparator (PPC)

IV. Financiën

- Een omschrijving en onderbouwing van de investeringskosten (maximale onzekerheidsmarge 25%), de kosten van beheer en onderhoud (op basis van Life Cycle Cost), de contante waarde van het project en indien aan de orde exploitatiekosten (op basis van business case).
- Een beschrijving van de wijze van bekostiging van acties of maatregelen. De bekostiging van duurzaamheidsdoelen of meekoppelkansen kan alleen als dat binnen de scope van het Infrastructuurfonds of het Deltafonds past en het aan infrastructuur cq waterveiligheid gerelateerde opgaven betreft. Bij de Voorkeursbeslissing moet sprake zijn van dekking van het voor de voorkeursoplossing benodigde budget. Voor de acties op korte termijn moeten financiële middelen beschikbaar zijn. Voor acties op de langere termijn worden indien mogelijk en noodzakelijk globale reserveringen vastgelegd die later kunnen worden ingevuld.
- Een omschrijving van de risico's behorende bij het project, zowel van de verdere planuitwerking als de realisatie. Voor zover deze risico's direct projectgerelateerd (endogeen) zijn, dienen deze te worden vertaald in een risicoreservering binnen de kostenraming. Indien er sprake is van niet direct vanuit de projectomgeving te beïnvloeden risico's (exogeen) dienen de risico's kwalitatief te worden benoemd.
- Op basis van het bovenstaande vaststellen van een taakstellend budget en een voorstel voor de wijze en de verdeling van financiering (en waar van toepassing van risico's) met aanduiding van de bron van bekostiging. Verantwoording van de wijze waarop rekening is gehouden met de mogelijkheden van Publiek-Private Samenwerking (PPS) en aanbesteding op basis van Design, Build, Finance, Maintain (Operate) (DBFM(O) en mogelijkheden van voorfinanciering door decentrale overheden en/of private partijen.
- Onderbouwing en voorstel met betrekking tot de verdeling van de benodigde middelen en personele capaciteit voor het uitvoeren van de planuitwerkings- en de realisatiefase.

V. Besluitvorming

- Beschrijving van de wijze waarop het eigenaar-/trekkerschap gedurende de planuitwerkings- en realisatiefase wordt ingevuld.
- Omschrijving van de verdeling van rollen, taken en bevoegdheden in de planuitwerkings- en realisatiefase.
- Een bestuurlijk-juridische paragraaf die aangeeft welke formele procedure(s) gevolgd worden in de planuitwerkingsfase, welke uitgangspunten daarbij gelden (scope) en op

hoofdpijnen de conditioneringsplanning (grondverwerving, vergunningen, kabels en leidingen).

VI. Aanpak vervolg

- Beschrijving van de beoogde aanpak (inclusief motivering inzet instrument ruimtelijk ontwerp), doorlooptijd en planning van de planuitwerkingsfase (in principe twee jaar) en de realisatiefase (in principe drie jaar).
- In geval van een Voorkeursbeslissing met een adaptief pakket aan maatregelen: beschrijving wanneer een volgende stap of besluit moet worden genomen en hoe de samenwerking in het vervolgproces vorm krijgt.
- Procesontwerp (waaronder participatie), uitvoeringsstrategie (als onderdeel van een bestuursovereenkomst), risicodossier (inclusief beheersmaatregelen en verantwoordelijkheidsverdeling), en strategie gericht op het omgaan met omgevingsveranderingen tijdens de planuitwerkings- en realisatiefase.

Voor meer informatie: zie toelichting op het informatieprofiel in 'Spelregels van het MIRT' - 15 november 2016

Bijlage 3. Vergelijking MIRT-verkenning en HWBP-verkenning

		MIRT – verkenning Venlo	HWBP-verkenning
4 maanden	Startfase	Project Start Up Probleemanalyse Omgevingsanalyse (stakeholderanalyse) Beoordelingskader Inrichten gebiedsproces (klankbordgroep, belangengroepen) Inkoopplan Opstellen plan van aanpak: <ul style="list-style-type: none"> - projectplan - uitgangspuntennotitie - proces en besluitvormingsplan - participatieplan Kennisgeving van het voornemen Opstellen notitie 'Reikwijdte en detailniveau' Bespreking en zienswijzen notitie 'Reikwijdte en detailniveau' Advies commissie MER	Project Start Up Formuleren veiligheidsprobleem en veiligheidsopgave Omgevingsanalyse (meekoppelkansen, waarden en functies, stakeholderanalyse) Randvoorwaarden Scope verbeteropgave Opstellen Ruimtelijk kader Opstellen Beoordelingskader Opstellen Plan van aanpak Participatieplan MER beoordeling
	Besluiten	Plan van aanpak – Stuurgroep Notitie reikwijdte en detailniveau – Stuurgroep	Plan van aanpak – Stuurgroep MER beoordeling – Gedeputeerde Staten
8 maanden	Analytische fase (zeef 1)	Groslijst deeloplossingen gebiedsontwikkeling Oplossingsrichtingen d.m.v. ontwerp onderzoek Indicatieve kosteninschattingen (kentallen) Marktscan en marktconsultatie Analyse oplossingsrichtingen Keuze kansrijke oplossingsrichtingen Bekendmaking kansrijke oplossingsrichtingen Participatie: informeren en consulteren	Verzamelen alle mogelijke oplossingen (technisch + omgeving) Bouwen alternatieven Beoordelen alternatieven aan beoordelingskader (techniek + omgeving) Keuze kansrijke alternatieven Notitie Reikwijdte en Detailniveau (indien Mer)
	Besluiten	Notitie kansrijke oplossingsrichtingen – BO-MIRT	Besluit kansrijke Alternatieven – Stuurgroep Notitie reikwijdte en detailniveau – Stuurgroep
8 maanden	Beoordelings-fase (zeef 2)	Opstellen ruimtelijk ontwerp (rekenen en tekenen) Invoergegevens genereren (onderzoek) Kostenramingen Business case (kosten-opbrengsten en gevoeligheidsanalyse)	Uitwerken effecten kansrijke alternatieven (techniek + omgeving d.m.v. joint fact finding)) MKBA/LCC (life cycle cost) Kostenramingen Kosteneffectiviteitsanalyse (KEA/kostenbatenanalyse (KBA)

		MIRT – verkenning Venlo	HWBP-verkenning
		Marktconsultatie Effecten onderzoek, d.m.v. plan-MER, passende beoordeling Natura 2000, OEI (Overzicht Effecten Infrastructuur)/mkBA (Maatschappelijke kosten Baten Analyse) Bepalen (mitigerende) maatregelen Vergelijking van de alternatieven Marktconsultatie Afstemmen en keuze voorkeursalternatief Opstellen ontwerp structuurvisie Participatieproces, kostenraming, procedures	Omgevingswijzer Business case Effecten onderzoek d.m.v. MER Beoordeling Keuze voorkeursalternatief
	Besluiten	Plan-MER - BO-MIRT OEI/MKBA – BO-MIRT Ontwerp structuurvisie – BO-MIRT	Keuze voorkeursalternatief Stuurgroep
Geen termijn	Besluitfase	Uitvoeringsstrategie (Plan van aanpak planuitwerkingsfase) Bestuurlijk overleg Zienswijzen ontwerp-structuurvisie en plan-MER Concept bestuursovereenkomst Concept voorkeursbeslissing MIRT 2 Review (MIRT beslismoment 2)	Plan van aanpak planuitwerkingsfase Bestuurlijke consultatie Concept bestuursovereenkomst Concept subsidieaanvraag HWBP Concept besluit voorkeursalternatief
	Besluiten	Voorkeursbeslissing MIRT 2 - BO-MIRT Vaststellen structuurvisie - BO-MIRT Tekenen bestuursovereenkomst - BO-MIRT	Besluit Voorkeursalternatief - Stuurgroep Tekenen bestuursovereenkomst - Stuurgroep Subsidiebeschikking - HWBP

Bijlage 4. MIRT-verkenning – toelichting stappenplan

		Producten MIRT-verkenning	Toelichting
4 maanden	Startfase	Project Start Up	Doel is de projectgroep goed op de rails te zetten waarbij voor alle projectteamleden duidelijk moet zijn wie wat doet en met wel mandaat. Samen met de projectgroep wordt gebouwd aan de probleemanalyse en het plan van aanpak
		Probleemanalyse	Een door de projectgroep en stuurgroep gedragen visie op de opgave om gezamenlijk naar hetzelfde doel te kunnen werken: welke doelen moeten worden behaald, welke maatschappelijke kosten en baten spelen, wie is verantwoordelijk waarvoor?
		Omgevingsanalyse (stakeholderanalyse)	Een beschrijving van de verschillende belanghebbenden, hun belangen, de deelonderwerpen waar zijn naar verwachting belang hebben en hun invloed op de opgaven
		Inrichten gebiedsproces (klankbordgroep, belangengroepen)	Organisatie van de verschillende overlegvormen in het participatieproces op basis van gesprekken met belanghebbenden over welke rol en in welke vorm zij betrokken willen worden
		Beoordelingskader	Hulpmiddel om de gevolgen/effecten van de plannen om een transparante wijze te beoordelen. Geeft aan welke gevolgen/effecten bepaald worden met betrekking tot milieuonderzoek, kosten-batenanalyse, kostenraming en business scan en op welke wijze dit gebeurt. Bevat de aspecten en de toetsingscriteria waaraan de oplossingsrichtingen/ alternatieven worden getoetst
		Inkoopplan	Inkoopstrategie waarin opgenomen wanneer en op welke wijze de markt wordt betrokken in de opgave
		Plan van aanpak: Deelplannen	Uitwerking gebiedsgerichte aanpak met als doel het minimaliseren van het risico op vertraging en budgetoverschrijding
		- Projectplan	Beschrijving van de sturing van het project v.w.b. planning, budget, organisatie (+ capaciteit), informatie, communicatie, kwaliteit en risico's (TGOIKR)
		- Uitgangspuntennotitie	Vastleggen van de uitgangspunten van plan-m.e.r., het ontwerp en Overzicht Effecten Infrastructuur (OEI)
		- Proces en besluitvormingsplan	Inzicht in welke besluiten wanneer zijn nodig in de verkenningsfase, planvoorbereidingsfase en uitvoeringsfase
		- Participatieplan	Wijze waarop de publieksparticipatie van burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuurders is georganiseerd, met als doel een breed gedragen voorkeursbeslissing
		Kennisgeving van het voornemen	Wettelijk verplicht vanwege plan-m.e.r. procedure. Informeren van het publiek over de verkenning, wat de mogelijkheden voor participatie zijn en wat de doorlooptijd van de verkenning is
		Opstellen notitie 'Reikwijdte en detailniveau'	Vormt de basis voor het plan-m.e.r. en geeft aan welke thema's en op welke wijze (methoden, diepgang) deze worden onderzocht
Bespreking en zienswijzen notitie 'Reikwijdte en detailniveau'	Overleg met bestuursorganen en wettelijke adviseurs is verplicht. Consultatie van burgers en andere belanghebbenden is niet verplicht.		

		Producten MIRT-verkenning	Toelichting
			<i>Venlo: Gezien de opgave adviseren we de notitie na besluitvorming door het bevoegd gezag voor zienswijzen ter inzage te leggen voor het brede publiek. Met de zienswijzen kan de notitie verder worden aangescherpt</i>
		Adviescommissie MER	Een adviesvraag om de notitie Reikwijdte en Detailniveau verder aan te scherpen. <i>Venlo: Niet verplicht maar goed voor de betrokkenheid van de cie-m.e.r. die uiteindelijk het plan-m.e.r. beoordeeld op kwaliteit beoordeeld</i>
		Plan van aanpak Notitie reikwijdte en detailniveau	Besluit in stuurgroep
8 maanden	Analytische fase (zeef 1)	Groslijst deeloplossingen gebiedsontwikkeling	Een groslijst van zo breed mogelijk oplossingsrichtingen voor de deelprojecten in gebiedsopgave. <i>Venlo: Gezien de specifieke deelprojecten in de gebiedsopgave, maak oplossingsrichtingen voor de deelprojecten (dijkverlegging, verbetering, positie en vormgeving nevengeul, locatie jachthaven, etc.)</i>
		Oplossingsrichtingen d.m.v. ontwerpend onderzoek	Inzicht in conflicterende en samenhangende doelen en functie, door een ruimtelijke en schetsmatige analyse van de (deel)opgaven. <i>Venlo: Werk met werkateliers (zoals in het MIRT-onderzoek), waarin met deskundigen en publiek in een proces van joint fact finding inzicht wordt verworven in (on)mogelijkheden van de verschillende oplossingsrichtingen</i>
		Indicatieve kosteninschattingen (kentallen)	Een eerste inschatting van de kosten van de oplossingsrichtingen op basis van kentallen
		Marktscan en marktconsultatie	Geeft duidelijkheid over de vraag of vroegtijdige inschakeling van de markt meerwaarde biedt en zo ja: met wie en hoe de betrokkenheid vorm kan krijgen. Kan gevolgd worden door een marktconsultatie waar bij de markt kan worden betrokken bij de beoordeling van oplossingsrichtingen
		Analyse oplossingsrichtingen	Aan de hand van het beoordelingskader worden oplossingsrichtingen beoordeeld. Belangrijkste thema's: doelbereik (oplossend vermogen) van de oplossingsrichtingen per deelopgave, onoverkomelijke belemmeringen (ook wel go/no go of 'showstoppers'), kosten
		Keuze kansrijke oplossingsrichtingen	Een gemotiveerde keuze van welke oplossingsrichtingen per deelopgave nader onderzocht worden
		Participatie: informeren en consulteren	De oplossingsrichtingen dienen als onderdeel van het participatieproces met het publiek worden gedeeld en er moet inbreng geleverd kunnen worden
		Bekendmaking kansrijke oplossingsrichtingen	Informeren van het publiek over de gekozen oplossingsrichtingen
		Notitie kansrijke oplossingsrichtingen	Besluit in BO-MIRT

8 maanden	Beoordelingsfase (zeef 2)	Opstellen ruimtelijk ontwerp (rekenen en tekenen)	Een middel om te onderzoeken hoe de verschillende alternatieven zich verhouden tot elkaar (vergelijking) en te onderzoeken of de verschillende keuzes leiden tot functionele en ruimtelijke synergie (optimalisatie). Doormiddel van een reken en tekenproces wordt ook inzicht verworven in een sluitende financiële businesscase
		Invoergegevens genereren	Analyse van te gebruiken (reken)modellen voor de verkenningsfase (b.v. hydraulische en hydrologische modellen) die ook voor de planvoorbereiding worden gebruikte
		Kostenramingen	SSK-ramingen voor de aanleg, het beheer en onderhoud en de vervanging (LCC: life cycle cost) van de (deel)projecten t.b.v. de beoordeling van de alternatieven. Bandbreedte 25%.
		Business case (kosten-opbrengsten en gevoeligheidsanalyse)	Inzichtelijk maken van de investerings- en exploitatiekosten van de (deel)projecten en wie welke kosten en opbrengsten kan verwachten (financiële analyse) en met hoeveel zekerheid dit kan worden vastgesteld (gevoeligheidsanalyse)
		Effecten onderzoek, d.m.v. <ul style="list-style-type: none"> - Plan-MER - Passende beoordeling Natura 2000 - OEI (Overzicht Effecten Infrastructuur)/mKBA (Maatschappelijke kosten Baten Analyse) 	Het globaal effectenonderzoek in zeef 2 geeft een objectieve onderbouwing van de te verwachten effecten van de verschillende alternatieven. Het doel is de bestuurders hiermee op navolgbare wijze inzicht te geven in de effecten van de alternatieven waarmee ze een afgewogen besluit kunnen nemen over het alternatief of de (deel) alternatieven waarmee ze de opgave gaan aanpakken. Vanuit de Wet Milieubeheer is het verplicht een plan-MER op te stellen bij structuurvisies. Vanuit de Natuurbeschermingswet is het verplicht een passende beoordeling uit te voeren bij het opstellen van een structuurvisie als negatieve effecten kunnen optreden voor Natura 200o gebieden. De MIRT-spelregels verplichten een OEI/KBA bij het vergelijken van alternatieven. Het geeft inzicht in het maatschappelijk rendement van de investeringen om de nut en noodzaak van een opgave te kunnen onderbouwen
		Bepalen (mitigerende) maatregelen	Aangeven van milieumaatregelen om effecten te verzachten (mitigeren) dan wel te compenseren
		Vergelijking van de alternatieven	Met het beoordelingskader worden de alternatieven vergeleken op basis van het plan-MER en de OEI/KBA. Het doel is op een overzichtelijke manier beslisinformatie voor de bestuurder te presenteren
		Marktconsultatie	Op basis van de marktscan in de analytische fase kan de markt worden betrokken bij de beoordeling van de alternatieven
		Afstemmen en keuze voorkeursalternatief	Overleg en afstemmen met bestuurders in het formele en informele circuit om te komen tot een besluit welk alternatief wordt beschreven in de ontwerp structuurvisie
		Opstellen ontwerp structuurvisie	Beschrijving van het voorkeursalternatief met een eenduidige en concrete scope voor de opgave waarbij andere alternatieven gemotiveerd worden uitgesloten van verdere studie Verplicht vanuit de MIRT-spelregels voor een gebiedsgerichte verkenning Eisen aan de structuurvisie worden gesteld in het informatieprofiel MIRT 2 Voorkeursbeslissing

		Participatieproces	Consultatie over de concept voorkeursalternatieven
		Plan-MER OEI/MKBA Ontwerp structuurvisie	Besluit in BO-MIRT
Geen termijn	Besluitfase	Uitvoeringsstrategie	Plan van aanpak voor de planuitwerkingsfase. Als de verkenning resulteert in meerdere deelprojecten, wordt voor ieder deelproject een eigenaar aangewezen, die vervolgens een plan van aanpak maakt met de volgende elementen: <ul style="list-style-type: none"> - Wijze van betrekken van de markt; - Opzet van participatie tijdens de planuitwerking; - Richtinggevend budget; - Beschrijving vervolgtraject en formele procedures en planning.
		Bestuurlijk overleg	Over de ontwerp structuurvisie (en dus de voorkeursbeslissing) en de concept bestuursovereenkomst vindt project specifiek bestuurlijk overleg plaats. Resultaten uit dit bestuurlijk overleg worden door de betrokken partijen ter instemming aan hun achterbannen voorgelegd (alle omliggende besturen: Gemeenteraden, Provinciale Staten en Waterschap). Andere partijen, zoals maatschappelijke organisaties hebben geen formele rol maar wordt commitment gevraagd via het participatieproces
		Zienswijzen ontwerp-structuurvisie en plan-MER	De wet milieubeheer verplicht zienswijzen op het ontwerp van het plan waarvoor de plan-m.e.r. is opgesteld en het plan-m.e.r. zelf. Het doel is iedereen de mogelijkheid te geven hun zienswijzen naar voeren te brengen, zodat daarmee in de afweging van het besluit rekening kan worden gehouden
		Concept bestuursovereenkomst	De bestuursovereenkomst bevat een uitwerking van de bestuurlijk-juridische en financiële afspraken, een beschrijving van de uitvoeringsstrategie, de invulling van het opdrachtgeverschap en voor de (deel)projecten en de te volgen procedures in de planuitwerkingsfase
		Concept voorkeursbeslissing MIRT 2	De concept voorkeursbeslissing moet zijn ingevuld conform het informatieprofiel 'voorkeursbeslissing. <i>Venlo: een verkenning leidt tot één voorkeursbeslissing, maar kan wel betrekking hebben op meerdere projecten. De MIRT-verkenning Venlo geeft een samenhangend pakket aan maatregelen/(deel)projecten in de integrale gebiedsopgave. Voor elk project worden één voorkeursalternatief gekozen. De samenhang tussen de projecten wordt geborgd met een uitvoeringsstrategie waarin afspraken worden gemaakt over hoe de verschillende deeltrajecten in de vervolguitwerking op elkaar aansluiten. De uitvoeringstrategie maakt onderdeel uit van de structuurvisie.</i>
		Review (MIRT-beslismoment 2)	Met als doel te voorkomen dat er in de planuitwerkingsfase problemen ontstaan, wordt voor het afsluiten van de verkenningsfase, getoetst of de belangrijke onderdelen van de verkenning zorgvuldig zijn doorlopen en dat het voorkeursalternatief voldoende is uitgewerkt
		Voorkeursbeslissing MIRT 2 Vaststellen structuurvisie Tekenen bestuursovereenkomst	Besluit in BO-MIRT